

ZAKON O ZAŠTITI ZRAKA

I. TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Radi osiguranja čistoće zraka neophodnog za život, rad i rekreaciju čovjeka i očuvanja vrijednosti čovjekova okoliša ovim Zakonom se određuju: tehnički uvjeti i mjere za sprječavanje ili smanjivanje emisija u zrak uzročenih ljudskim djelovanjem, koje se moraju poštovati u procesu proizvodnje na teritoriju Hercegovačko-neretvanske županije/kantona (u daljem tekstu Županije), planiranje i provođenje zaštite kvalitete zraka kao djela okoliša i općeg dobra koji ima zaštitu Županije, posebni izvori emisija, praćenje i utvrđivanje kvalitete zraka i izvora emisija i mjere za sprječavanje, katastar emisija, nadzor i kazne za prekršaje za pravne i fizičke osobe.

Sredstva za obavljanje poslova zaštite kvalitete zraka osiguravaju se putem Županijskog fonda za zaštitu okoliša.

Mjere iz stavka 1. ovog članka poduzimaju se uz primjenu načela:

- integralnog pristupa zaštiti okoliša, uključujući zrak, vodu i tlo kao i obvezu smanjenja emisija na najmanju moguću mjeru uz uporabu najboljih raspoloživih tehnologija;
- zagađivač plaća, kojim se osigurava da troškove smanjenja zagađivanja zraka snose operatori izvora emisija zagađujućih supstanci;
- usuglašenost zaštite na radu s pravilima zaštite zraka; i
- poboljšavanje kvalitete zraka.

Osnovni cilj zaštite i poboljšanja kvalitete zraka je:

- očuvati zdravlje ljudi, biljni i životinjski svijet, kulturne i materijalne vrijednosti;
- postići najbolju moguću kvalitetu zraka;
- spriječiti ili smanjiti zagađenja koja utječu na promjenu klime; i
- uspostaviti, održavati i unaprjeđivati cjelovit sustav upravljanja kvalitetom zraka na prostoru Županije.

Članak 2.

Ministarstvo graditeljstva, prostornog uređenja i zaštite okoliša Hercegovačko-neretvanske županije/kantona(u daljnjem tekstu Ministarstvo), druga nadležna tijela i jedinice lokalne samouprave dužna su osigurati sudjelovanje javnosti u pripremi dokumenata prostornog uređenja i drugih planova koji utječu na kvalitetu zraka, kao i u pripremi politike zaštite kvalitete zraka i akcionih planova o zraku, u određivanju lokacija, postupcima izdavanja dozvola i inspekcijama izvora emisija.

Zaštitom i poboljšanjem kvalitete zraka ne smiju se ugroziti ostali dijelovi okoliša, druga područja i kvaliteta življenja budućih naraštaja (održivi razvoj).

Članak 3.

Svi subjekti čije aktivnosti imaju utjecaj na zrak dužni su međusobno surađivati po pitanjima kvalitete zraka.

Zabranjeno je prouzrokovanje značajnog zagađivanja zraka ili nanošenje štete okolišu putem emisija.

Izvori zagađenja zraka u smislu ovoga Zakona moraju biti izgrađeni, proizvedeni, opremljeni, rabljeni i održavani tako da ne ispuštaju u zrak zagađujuće supstance iznad graničnih vrijednosti emisija, tako da ne ispuštaju i unose u zrak zagađujuće supstance u količinama koje mogu ugroziti zdravlje ljudi i okoliš.

II. POJMOVI I DEFINICIJE

Članak 4.

U smislu ovog Zakona sljedeći izričaji znače:

«**emisija**»-znači ispuštanje supstanci iz bilo kojeg izvora u zrak;

«**imisija**»-znači koncentraciju zagađujućih supstanci u zraku na određenom području i pod određenim uvjetima;

«**izvor**»-znači bilo koje porijeklo ispusta supstanci u zrak;

«**zrak**»-znači spoljni zrak u atmosferi ne uključujući radne prostorije;

«**kvaliteta zraka**»-znači koncentraciju zagađujućih supstanci u zraku tijekom određenog razdoblja;

«**zagađujuća supstanca**»-znači bilo koja supstanca koju čovjek izravno ili neizravno unosi u zrak i koja vjerojatno može imati štetan utjecaj na ljudsko zdravlje i/ili na okoliš u cijelosti, uključujući i neugodne mirise;

«**neugodan miris**»-znači svojstvo odoranata za koje se ljudskim osjetilom mirisa opaža da izaziva negativan fiziološki utjecaj;

«**zagađivanje zraka**»-znači izravan ili neizravan unos supstanci u zrak od čovjeka što rezultira takovim štetnim utjecajima koji ugrožavaju ljudsko zdravlje, nanose štetu životnim resursima, ekosustavima i materijalnim dobrima;

«**postrojenje**»-znači bilo koji objekt koji se rabi za industrijske ili javne komunalne svrhe koji može izazvati zagađivanje zraka;

«**postrojenje sa sagorijevanjem**»-znači bilo koju tehničku napravu u kojoj goriva oksidiraju kako bi se rabila toplina producirana na takav način; ovaj Zakona se primjenjuje samo na pogone sa sagorijevanjem koja su namijenjena proizvodnji energije s iznimkom onih pogona koji izravno koriste proizvode sagorijevanja u procesima proizvodnje;

«**postrojenje za spaljivanje otpada**»-znači bilo koju stacionarnu ili pokretnu tehničku jedinicu namijenjenu termalnoj obradi otpada s ili bez povrata topline od sagorijevanja koja se proizvode; ovo uključuje spaljivanje putem oksidacije otpada kao i putem ostalih procesa, poput procesa pirolize, plinoficiranja ili plazme kada se supstance nastale kao rezultat tretiranja naknadno spaljuju;

«**operator**»-znači bilo koja fizička ili pravna osoba koja upravlja radom ili nadzire postrojenje, odnosno u slučajevima utvrđenim Zakonom, osoba na koju su prenesene javne ovlasti;

«**velika nesreća/udes**»-znači pojavu velike emisije, požara ili eksplozije koje nastaju uslijed nekontroliranih promjena nastalih tijekom rada postrojenja i znače veliku opasnost po zdravlje ljudi ili okoliš, izravno ili neizravno, unutar ili izvan postrojenja, uključujući jednu ili više opasnih supstanci;

«**značajna promjena**»-znači promjenu u radu postrojenja koja može imati štetne utjecaje na ljude ili okoliš, bilo da su ti utjecaji neizravni ili odloženi;

«**granična vrijednost kvalitete zraka**»-znači razinu određenu na temelju znanstvene spoznaje, s ciljem izbjegavanja, sprječavanja ili smanjivanja štetnih utjecaja na ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cijelosti; ova razina se mora dostići u određenom razdoblju i kasnije ne smije biti prekoračena;

«**granična vrijednost emisije**»-znači koncentraciju i/ili količinu zagađujućih supstanci u emisijama iz nekog izvora tijekom određenog razdoblja koje ne smiju biti prekoračene;

«**ciljana vrijednost**»-znači razinu određenu s ciljem izbjegavanja više dugotrajnih štetnih utjecaja po ljudsko zdravlje i/ili okoliš u cijelosti; ovu se razinu mora postići u određenom razdoblju gdje je to moguće;

«**prag uzbune**»-znači razinu iznad koje postoji rizik po ljudsko zdravlje uslijed kratkoga izlaganja i na kojem će biti poduzeti izravni koraci;

«**prag upozorenja**»-znači razinu iznad koje postoji rizik po ljudsko zdravlje uslijed kratkog izlaganja za iznimno osjetljive grupacije pučanstva i o kojemu je potrebno dati najnovije informacije.

III. PLANIRANJE

Članak 5.

Temeljni dokument zaštite kvalitete zraka je Županijski plan zaštite kvalitete zraka (u daljem tekstu Plan zaštite kvaliteta zraka), koji je sastavni dio Županijskog plana zaštite okoliša.

Plan zaštite kvalitete zraka mora biti usuglašen s Federalnom strategijom zaštite kvalitete zraka.

Skupština Hercegovačko-neretvanske županije/kantona (u daljem tekstu Skupština) na prijedlog Vlade Hercegovačko-neretvanske županije/kantona (u daljem testu Vlade) donosi Plan zaštite kvalitete zraka za razdoblje od najmanje pet godina.

Prijedlog Plana zaštite kvaliteta zraka priprema Ministarstvo.

Dokumenti Plana zaštite kvalitete zraka su:

- izvješće o stanju kvalitete zraka i
- program poboljšanja kvalitete zraka;

Plan zaštite kvalitete zraka sadrži:

- a) podatke o kvaliteti zraka, njegovom razvoju i tendenciji, osobito kad su u pitanju zagađujuće materije za koje je granična vrijednost utvrđena u provedbenim propisima koji proizlaze iz ovog Zakona;
- b) podatke o razvoju i tendencijama emisija zagađujućih supstanci koje su navedene u katastru emisija; i
- c) mjere za poboljšanje kvalitete zraka koje se poduzimaju sukladno ovom Zakonu, provedbenim propisima i rezultatima poduzetih mjera.

Nacrt izvješća o provođenju Plana zaštite kvalitete zraka priprema Ministarstvo jednom godišnje i podnosi Vladi.

Vlada po prihvaćanju Prijedloga plana zaštite kvalitete zraka podnosi isti u roku od 60 dana Skupštini na usvajanje.

Članak 6.

Mjere za sprječavanje i smanjivanje zagađenja zraka

Uvjeti za djelotvornu zaštitu i poboljšanje kvalitete zraka i drugih dijelova okoliša koji su ugroženi zagađivanjem iz zraka osiguravaju se primjenom načela:

- uravnoteženog razvoja;
- cjelovitog planiranja i
- primjenom najboljih dostupnih i raspoloživih tehnologija; tehničkih rješenja i mjera.

Članak 7.

Mjere za sprječavanje i smanjivanje zagađenja zraka provode se:

- usklađivanjem dokumenata prostornog uređenja s programima zaštite okoliša, osobito zaštite zraka, odnosno cjelovitim planiranjem;
- propisivanjem zaštitnih mjera i graničnih vrijednosti emisija;
- primjenom propisane ili utvrđene procjene utjecaja na okoliš i primjenom mjera zaštite i poboljšanja kvalitete zraka pri gradnji i/ili rekonstrukciji izvora zagađenja zraka;
- poticanjem uporabe izvorno čistih tehnologija; i
- primjenom sanacijskih programa za pojedine izvore ili područja.

Članak 8.

Pri izradi dokumenata prostornog uređenja i drugih planova mora se voditi računa o zaštiti kvalitete zraka. Ni jedan plan ne može biti donesen ukoliko nije usklađen s utvrđenim Županijskim planom zaštite okoliša i Planom zaštite kvalitete zraka.

Ministarstvo iz svoje nadležnosti, uz suglasnost jedinica lokalne samouprave, izrađuje listu područja na kojima se ne može locirati nijedan novi točkasti izvor emisija, što se

posebice odnosi na pogone i postrojenja, postrojenja sa sagorijevanjem i postrojenja za spaljivanje otpada.

U područjima iz stavka 2. ovoga članka ne može se vršiti ni značajnije proširenje postojećih djelatnosti.

Pri izradi dokumenta prostornog uređenja i drugih planova, u određivanju lokacija za nove točkaste izvore emisija zagađujućih supstanci za koje je potrebno okolišno dopuštenje iz članka 10. stavak 1. ovog Zakona, dužna pozornost se posvećuje zaštiti ventilacijskih hodnika i kvaliteti zraka nekog gusto i stalno naseljenog područja.

Lokacija, veličina i značajke ventilacijskih hodnika određuje se meteorološkom studijom koju izrađuje ovlaštena pravna osoba.

Članak 9.

Izvori emisija u zraka sukladno ovom Zakonu su:

- stacionarni izvori iz industrije i domaćinstva;
- pokretni izvori kao što su motorna vozila;
- točkasti izvori koji izravno ispuštaju zagađujuće supstance u zrak; i
- difuzni izvori koji potječu iz jedne točke i šire se rasprostranjeno.

Svaki izvor emisija mora ispunjavati slijedeće uvjete:

- da su emisije su zagađujućih materija u zrak kao i emisije neugodnih mirisa smanjene na najmanju moguću mjeru uz uporabu najboljih raspoloživih tehnologija u fazama planiranja, projektiranja, otvaranja postrojenja i njegovog rada; i
- da granične vrijednosti emisija ne smiju biti prekoračene.

Federalni ministar prostornog uređenja i okoliša (u daljem tekstu Federalni ministar), propisat će granične vrijednosti emisija koje će se primjenjivati kao važeće na razini Županije.

Članak 10.

Emisije u zrak koje potječu iz izvora emisija za koje postoji obveza procijene utjecaja na okoliš i pribavljanja okolišnog dopuštenja, reguliraju se okolišnim dopuštanjem.

Za izvore emisija za koje je potrebno okolišno dopuštenje, podnosilac zahtjeva izrađuje Studiju o zraku u kojoj opisuje očekivane emisije u zrak i njihov utjecaj na ljude i/ili okoliš.

Ministarstvo neće zahtijevati izradu Studije o zraku od podnosioca zahtjeva kojem se za izvor emisije izdaje okolišno dopuštenje na temelju Studije utjecaja na okoliš, pod uvjetom da su tom studijom obrađena pitanja iz člana 13. ovog zakona.

Studija o zraku je integralni dio Studije o utjecaju na okoliš i sastavni je dio dokumentacije za izdavanje okolišnog dopuštenja za izvore emisija. Ministarstvo neće izdati okolišno dopuštenje u slučaju da Studija o zraku ukazuje na znatne štetne utjecaje na ljudsko zdravlje i/ili okolinu.

U postupku izdavanja okolišnog dopuštenja za izvore emisija iz stava 2. ovog članka, prije donošenja odluke o zahtjevu za izdavanje dozvole mora se pribaviti mišljenje svih jedinica lokalne samouprave koje bi mogle biti pod značajnim utjecajem tog izvora. Jedinice lokalne samouprave moraju dostaviti svoje mišljenje sa primjedbama i sugestijama najkasnije 15 dana od dana traženja.

Ukoliko se mišljenje iz prethodnog stavka ne dostavi u traženom roku, smatrat će se da je dano pozitivno mišljenje.

Članak 11.

Za izvore emisija u zrak za koje nije potrebno okolišno dopuštenje iz članka 10. stavak 2. ovoga Zakona, u sklopu izdavanja urbanističke suglasnosti, utvrditi će se dopuštene vrijednosti emisije u zrak.

Uz zahtjev za donošenje rješenja iz stavka 1. ovoga članka podnositelj zahtjeva dostavlja elaborat o zraku koji će sadržavati:

- podatke o kvalitetu i količini osnovnih supstanci koje će se koristiti u radu;
- podatke o kvalitetu i količini supstanci koje će biti emitirane u zrak u tijeku normalnog rada objekta uključujući rasipajuće emisije;
- podatke o kvalitetu i količini supstanci koje će biti emitirane u zrak iz objekta u slučaju nesreća većih razmjera; i
- listu preventivnih mjera ili mjera za ublažavanje posljedica koje se koriste za sprječavanje ili ako to nije moguće za smanjivanje emisija.

U slučaju da se podaci o zraku, koji su određeni u ranoj fazi postupka donošenja rješenja iz stavka 1. ovog članka, smatraju nedovoljnim u kasnijim fazama (odobrenje za građenje, odobrenje za uporabu), nadležno tijelo od podnositelja zahtjeva može tražiti da revidira i dopuni dokumentaciju (utvrditi će predviđene i stvarne emisije u zrak).

Članak 12.

Pri započinjanju ponovnog rada već postojećih objekata ili promjene namjene objekata, potrebno je provesti postupak i izdati novo okolišno dopuštenje sukladno odredbama članka 10. ovoga Zakona.

Članak 13.

Studija o zraku izrađuje nosilac izrade koji ispunjava uvjete i kriterije utvrđene u odredbi članka 40. stavak 5. Zakona o zaštiti okoliša Županije.

Troškove izrade Studije o zraku snosi podnositelj zahtjeva za izdavanje dozvole.

Studija o zraku mora biti izrađena sukladno odobrenim metodama.

Studija o zraku obuhvaća:

- podatke o projektu, uključujući lokaciju, okruženje, infrastrukturu, prirodu djelatnosti i tehnologiju koja će se koristiti;
- usporedbu tehnologije koja se koristi u odnosu na najbolje raspoložive tehnologije, posebice one koje se odnose na emisije u zrak;
- kvalitetu i količinu supstanci koje će se koristiti za proces produkcije i za produciranje energije, gdje je to potrebno;
- kvalitetu i količinu supstanci koje će se emitirati tijekom normalnog rada objekta uključujući difuzne emisije;
- kvalitetu i količinu supstanci koje će biti emitirane iz objekta u slučaju nesreća većih razmjera;
- opis utjecaja na okoliš koje imaju zagađujuće supstance tijekom normalnog rada i u slučaju nesreća većih razmjera koji obuhvaća:
  - skicu područja koje je pod utjecajem u okolici izvora emisija;
  - opis kvalitete zraka u odlučnom području u slučaju da ne dođe do realizacije danog projekta;
  - opis dodanog zagađenja uzročenog projektom uz korištenje potankosti iz proračuna prijenosa i informacija o lokalnim meteorološkim uvjetima gdje je to odgovarajuće;
  - opis sveukupne kvalitete zraka u odlučnom području;
- opis utjecaja sveukupne kvalitete zraka (to jest očekivane kvalitete zraka nakon realiziranja projekta), na ljude, biljni i životinjski svijet, tlo (putem depozicije), materijalno i kulturno nasljeđe koje uključuje opis sveukupnog zagađenja zraka u odnosu na granične vrijednosti predviđene provedbenim propisima;
- listu preventivnih i olakotnih mjera kojima se sprječava, ili ukoliko to nije moguće, smanjuje utjecaj uzročen emisijama danoga projekta;
- opis podataka koji se koriste i metoda koje su primijenjene u izradi elaborata o zraku;
- netehnički sažetak koje se pripremama radi informiranja javnosti.

Netehnički sažetak Studije o zraku mora biti javno objavljen od strane investitora, odmah a najkasnije u roku 15 dana, nakon kompletiranja na način prilagođen okolišu u kojoj će objekt biti lociran ili će imati utjecaja na okoliš za razdoblje od najmanje dva mjeseca.

Članak 14.

Ministarstvo mora biti izviješteno o bilo kakvoj promjeni u projektu, planu ili radu nekog izvora emisije.

U slučaju manjih promjena, Ministarstvo mora biti obaviješteno o naravi promjene i njenim utjecajima na emisiju zagađujućih supstancija u zrak u roku osam dana od nastanka promjene.

Operator izvora emisija pri namjeravanoj značajnoj promjeni dužan je podnijeti zahtjev za izdavanje okolišnog dopuštenja prije pristupa izmjenama u slučaju da:

- planirana promjena bude značajna, ali da se izvor emisije ne odnosi na članak 10. ovog Zakona, operator podnosi opis promjene i odgovarajuću dokumentaciju kako bi dobio dopuštenje Ministarstvu;
- planirana promjena odnosi se na članka 10. ovoga Zakona, operator podnosi zahtjev za izdavanje okolišnog dopuštenja sukladno važećim propisima.

Članak 15.

Okolišno dopuštenje izdano sukladno članku 51. Zakona o zaštiti okoliša Županije i članka 10. ovog Zakona sadrži:

- razloge na temelju kojih je nadležno tijelo utvrdilo da su poduzete sve potrebite preventivne mjere protiv zagađivanja zraka, uključujući primjenu najboljih raspoloživih tehnologija, pod uvjetom da provedba takvih mjera ne zahtjeva pretjerane troškove;
- primjenjivost određenih zabrana i ograničenja na izvor emisije koja je definirana u dokumentima prostornog uređenja;
- definiranje odgovarajućeg načina ispusta zagađujućih supstanci iz izvora emisije i definiranje ostalih uvjeta ispusta;
- granične vrijednosti emisija koje dani objekt mora poštovati;
- izričitu obvezu da se za vrijeme rada objekta ne smiju prekoračiti granične vrijednosti emisija i kvalitete zraka;
- određivanje lokacija za uzimanje uzoraka, mjerenje i određivanje postupaka koji će se rabiti kako bi se ispunila obveze koje se tiču periodičnog mjerenja; i
- mjere koje će se poduzeti u slučaju nesreća većih razmjera.

Federalni ministar će posebnim propisom regulirati monitoring emisija i kvalitete zraka.

Ukoliko se ne može primijeniti ni jedna granična vrijednost emisija utvrđena posebnim propisom, Ministarstvo će odrediti granične vrijednosti emisija za dani izvor.

Članak 16.

Operator stacionarnog izvora emisije iz članka 10. stavak 2. ovoga Zakona redovito jednom godišnje dostavlja izvješće Ministarstvu.

Izvješće iz stavka 1. ovoga članka sadrži podatke o emisiji iz danog izvora, o utrošku energije i goriva, te opće podatke o potencijalnom utjecaju na zdravlje ljudi koje mogu imati supstance koje emitira dani izvor.

Izvješće mora biti javno objavljen odmah nakon dostavljanja i kontrole od strane Ministarstva na način prilagođen danom okolišu u kojoj se objekt nalazi ili će biti lociran u razdoblju od najmanje dva mjeseca.

Članak 17.

U slučaju da redovito izvješće operatora, promjena u propisima ili nalaz inspekcije pokaže da se granične vrijednosti izvora emisija u zrak iz članka 10. i 11. ovoga Zakona ne mogu osigurati prema uvjetima utvrđenim u okolišnom dopuštenju ili uporabnoj dozvoli, Ministarstvo ili nadležna služba jedinice lokalne samouprave po službenoj dužnosti će ponovno razmotriti okolišno dopuštenje ili uporabnu dozvolu.

Članak 18.

Po prekoračenju graničnih vrijednosti emisija iz izvora emisija iz članka 10. ovog Zakona operator je dužan odmah dovesti emisiju iz izvora emisija na dozvoljenu graničnu vrijednost ili prekinuti rad dok se ne steknu uvjeti za dozvoljeni standard emisija.

O nastalim promjenama operator je dužan odmah izvijestiti Ministarstvo.

U slučaju kvara izvora emisija operator ne može ni pod kojim uvjetima nastaviti rad dulje od 8 sati bez prekida, a ukupno godišnje trajanje rada u takvim uvjetima ne može biti dulje od 96 sati.

U slučaju ne postupaња operatora sukladno stavku 1. i 3. ovoga članka, Ministarstvo će odmah po saznanju naložiti obustavu rada izvora emisije i odrediti maksimalno dozvoljeni rok u kome će se poduzeti potrebite mjere radi usklađivanja s dozvoljenim graničnim vrijednostima.

Ministarstvo će u najkraćem vremenskom roku izvijestiti pučanstvo koje živi u okruženju izvora emisije o nesreći većih razmjera u izvoru emisije iz članka 10. ovog Zakona.

IV. POSEBNI IZVORI EMISIJA

Članak 19.

Kućni izvori emisija

Odredbe članka 10. do 18. ovoga Zakona se ne primjenjuju na emisije u zrak iz kućnih djelatnosti ili kućnih izvora sagorijevanja čija je termalna snaga manja od 250 KW.

Gradske toplane se ne smatraju kućnim izvorima.

Oprema, uređaji i ostali strojevi koji se koriste u kućanstvu i koji predstavljaju izvore emisija podliježu prethodnom odobravanju određenog tipa proizvoda, (atestiranje).

Federalni ministar određuje pravila odobravanja tipa proizvoda, pravila o emisiji zagađujućih supstanci, a posebice o spaljivanju bio mase manjeg opsega.

Članak 20.

Postrojenja sa sagorijevanjem i druga industrijska postrojenja

Pitanja koja se odnose na emisije iz postrojenja sa sagorijevanjem uređuju se provedbenim propisom koji proizlazi iz ovog Zakona.

Ministarstvo može dopustiti privremeno prekoračenje graničnih vrijednosti emisija određenih za pogone sa sagorijevanjem koji koriste domaće čvrsto gorivo. Ovo prekoračenje ne može trajati dulje od šest mjeseci i ne može biti veće od dva puta u odnosu na granične vrijednosti emisija.

Provedbenim propisom sukladno ovom Zakonu utvrditi će se granične vrijednosti emisija i zahtjevi koji se tiču monitoringa zagađujućih supstanci za slijedeće industrijske sektore:

- energetska industrija;
- proizvodnja i prerada metala;
- rudarstvo;
- metalna industrija;

- kemijska industrija;
- celuloza i papir, drvo i tekstil;
- prehrambena industrija i poljodjelska produkcija;
- površinska obrada;

Članak 21.

Postrojenja za spaljivanje otpada

Uvjeti za rad postrojenja za spaljivanje otpada urediti će se provedbenim propisom sukladno ovom Zakonu.

Članak 22.

Motorna vozila

Emisija iz motornih vozila, kao ne stacionarnih točkastih izvora zagađenja, uređuje se posebnim propisima kojima je uređena redovita godišnja inspekcija motornih vozila.

Nadležno tijelo ne može izvršiti registriranje vozila koje prekoračuje određene granične vrijednosti emisija.

Članak 23.

Sadržaj sumpora u gorivu

Teška ulja kod kojih sadržaj sumpora prelazi 1.00% mase ne mogu biti rabljena kao goriva za pogone sa sagorijevanjem od 1. siječnja 2010. godine.

Pogon sa sagorijevanjem koji rabi teška ulja kod kojih je sadržaj sumpora veći od vrijednosti navedene u stavku 1. ovoga članka mogu raditi samo pod uvjetom da im je izdano okolišno dopuštenje sukladno članku 10. ovoga Zakona.

Dizel goriva koja se koriste za pogon motornih vozila i brodova ne mogu biti korištena kao goriva od:

- 1.siječnja 2010. godine ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0.20% njihove mase,
- 1. siječnja 2015. godine ukoliko je sadržaj sumpora veći od 0.10% njihove mase.

Od 1. siječnja 2010. godine neće se vršiti promet benzina koji sadrže olovo.

Federalni ministar propisom će utvrditi uvjete mjerenja i nadzor.

Članak 24.

Goriva za vozila i kućanstva

Goriva za pogon motornih vozila iz članka 23. stavak 3. ovoga Zakona i goriva za kućne izvore emisije iz članka 19. stavak 3. istog Zakona, moraju biti sukladna standardima kvalitete koju je objavio Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine.

Članak 25.

Skladištenje fosilnih goriva i benzina

Odredbe ovog Zakona primjenjuju se na objekte, postrojenja, vozila i brodove koji se koriste za skladištenje, utovar i prijevoz benzina od jednog skladišta do drugog ili od glavnog skladišta do benzinske crpke.

Objekti, postrojenja, vozila i uređaji bit će projektirani i/ili rabljeni na način da:

- preostala isparenja ostaju u kontejneru nakon istakanja naftnih derivata;
- prihvaćaju i zadržavaju povratna isparenja iz prostora za skladištenje na benzinskoj crpki ili glavnom skladištu;

- isparenja se zadržavaju u pokretnom kontejneru dok ne dođe do ponovnog punjenja u glavnom skladištu.

Članak 26.

Ostala isparljiva organska sjedinjenja

Emisije isparljivih organskih sjedinjenja utvrditi će se provedbenim propisom sukladno ovom Zakonu.

Uporaba organskih sjedinjenja u djelatnostima i pogonima mora biti svedena na najmanju moguću mjeru.

Supstance i preparati koji se uslijed sadržaja isparljivih organskih sjedinjenja klasificiraju kao karcinogeni, mutageni ili toksični za biološku reprodukciju će u najvećoj mogućoj mjeri i u najkraćem vremenskom roku biti zamijenjeni manje štetnim supstancama i preparatima.

Članak 27.

Zaštita ozonskog omotača

Zaštita ozonskog omotača se odnosi na supstance koje oštećuju ozonski omotač, proizvode i opremu koja sadrži te supstance.

Uvjeti i postupak postupnog isključenja iz uporabe supstanci koje oštećuju ozonski omotač i njihove zamjene alternativnim supstancama s značajno manje štetnim utjecajem na okoliš i postupak za upravljanje proizvodima koji sadrže ili su sačinjeni od supstanci koje oštećuju ozonski omotač, urediti će se provedbenim propisom sukladno ovom Zakonu.

V. PRAĆENJE I UTVRĐIVANJE KVALITETA ZRAKA I IZVORA EMISIJA

Članak 28.

Granične vrijednosti kvaliteta zraka, ciljane vrijednosti i pragovi uzbune za zagađujuće tvari i nadnevak njihovog stupanja na snagu utvrditi će se provedbenim propisom sukladno ovom Zakonu.

Ministarstvo ne može odobriti obavljanje djelatnosti koja bi prouzročila prekoračenje graničnih vrijednosti.

Vlada Hercegovačko-neretvanske županije na prijedlog Ministarstva može odrediti granične vrijednosti kvalitete zraka niže od vrijednosti danih u provedbenom propisu iz stavka 1. ovoga članka, ovisno od specifičnosti pojedinih područja.

Članak 29.

Mjerenje kvalitete zraka

Ministarstvo osigurava redoviti monitoring kvalitete zraka od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Poslove praćenja kvalitete zraka mogu obavljati samo pravne osobe s javnim ovlastima (u daljem tekstu Stručna institucija).

Stručna institucija ovlaštena od strane Ministarstva uz suglasnost Županijskog ministarstva zdravstva, rada i socijalne skrbi uspostavlja županijsku i lokalnu mrežu praćenja kvalitete zraka i obavlja monitoring kvalitete zraka sukladno ovom članku i članku 30. i 31. ovog Zakona i provedbenom propisu.

Bazu podataka o mjerenju kvalitete zraka vodi Stručna institucija.

Stručna institucija priprema redovito, najmanje jednom godišnje, izvješće o stanju kvalitete zraka i dostavlja ga Ministarstvu i Županijskom ministarstvu zdravstva, rada i socijalne skrbi radi objave.

Prekoračenja graničnih vrijednosti kvalitete zraka, pragova upozorenja, ciljanih vrijednosti i dugoročnih ciljeva za zaštitu zraka moraju biti dokumentirani u izvješću.

U slučaju utvrđenog prekoračenja vrijednosti kvalitete zraka, pragova upozorenja ili ciljanih vrijednosti Stručna institucija odmah izvješćuje Ministarstvo.

Članak 30.

Kvaliteta zraka prati se mjerenjem:

- promjene kvantitete i kvalitete emisije i imisije zagađujućih supstanci u zraku u naseljenim područjima;
- promjena koje su posljedica daljinskog i regionalnog (međuzupanijskog, međuentitetskog i eventualno međudržavnog), prijenosa zagađujućih materija u zraku i oborinama na teritoriji Županije;
- emisije i imisije zagađujućih supstanci u zraku u gradovima i industrijskim područjima;
- emisije i imisije zagađujućih supstanci u zraku u okolišu industrijskih pogona, tehnoloških procesa, uređaja i difuznih izvora;
- i opažanjem promjena na biljkama, građevinama i biološkim nalazima koji ukazuju na posljedice zagađenja zraka.

Članak 31.

Županijska mreža praćenja kvalitete zraka

Odlukom Vlade na prijedlog Ministarstva na teritoriju županije uspostavlja se mreža za trajno praćenje kvaliteta zraka (u daljem tekstu Županijska mreža).

Županijska mreža sastavni je dio sustava za praćenje stanja okoliša i financirati će se iz Županijskog fonda za zaštitu okoliša.

Županijsku mrežu čine Stanice za trajno praćenje kvalitete zraka.

Stanice Županijske mreže organizacijska su i tehnološke jedinice Stručne institucije iz članka 29. stavak 3. ovog Zakona

Članak 32.

Stručna institucija iz članka 29. stavak 3. ovog Zakona izrađuje program mjerenja kvalitete zraka sukladno Županijskom programu mjerenja kvalitete zraka.

Županijski program mjerenja kvalitete zraka mora biti suglasan Federalnom programu mjerenja kvalitete zraka.

U slučaju kad postoji osnovana sumnja ili pritužba građana da je došlo do prekomjernog zagađenja zraka, moraju se odmah od strane Stručne institucije izvršiti izvanredna mjerenja trenutnog stanja kvalitete zraka.

Program mjerenja kvalitete zraka u Županijskoj mreži utvrđuje se na temelju stručnih podloga, kojima se posebno mora uzeti u obzir:

- ugroženost okoliša s obzirom na veličinu emisije i položaj njenih izvora;
- napućenost;
- osjetljivost biljnih i životinjskih vrsta;
- kulturno i prirodno naslijeđe;
- meteorološke i klimatske uvjete;
- topografiju;
- lokalni i daljinski prijenos zagađenja; i
- obveza koje proizlaze prema Federaciji Bosne i Hercegovine i Bosni i Hercegovini.

Ministarstvo obavlja koordinaciju svih djelatnosti Županijske mreže i surađuje s drugim tijelima Federacije koji na temelju posebnih propisa sudjeluju u praćenju kvalitete zraka.

Članak 33.

Područne mreže za praćenje kvalitete zraka

Jedinice lokalne samouprave u okviru samoupravnog djelokruga mogu uspostaviti područnu mrežu za praćenje kvalitete zraka na svom području (u daljem tekstu Područna mreža).

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave određuje lokacije stanica u Područnoj mreži i po potrebi osigurava tehničko-tehnološke uvjete njihovog rada.

Članak 34.

Podaci o kvalitetu zraka iz Županijske mreže i Područnih mreža su javni a nakon dostavljanja u izvornom obliku Ministarstvu isti se objavljuju sukladno nadležnosti u službenom glasilu Županije i jedinica lokalne samouprave najmanje jedanput godišnje.

Članak 35.

Kategorije kvalitete zraka

Prema stupnju zagađenja zraka utvrđuju se kategorije kvalitete zraka:

- prva kategorija – zrak ciljanih vrijednosti (nisu postignute granične vrijednosti kvalitete zraka);
- druga kategorija – zrak u graničnim vrijednostima (prekoračene su ciljane vrijednosti ali nisu postignuti pragovi uzbune za zagađujuće supstance zraka)
- treća kategorija – razina zagađujućih materija u zraku iznad praga upozorenja (prekoračene su granične vrijednosti kvalitete zraka)

Ovisno o kategoriji kvalitete zraka utvrđene mjerenjem Županijske mreže, Vlada na prijedlog Ministarstva utvrđuju područja kvalitete zraka na prostorima Županije.

Predstavničko tijelo jedinica lokalne samouprave, određuje područja kvaliteta zraka na svom području na temelju podataka dobivenih iz Područne mreže.

Članak 36.

Stupanj zagađenja zraka utvrđuje se analizom postojećeg stanja na temelju:

- rezultata redovnih mjerenja u Županijskoj mreži tijekom jedne godine;
- rezultata redovnih mjerenja u Područnoj mreži tijekom jedne godine;

- rezultata izvanrednih mjerenja; i
- procjene stupnja zagađenosti primjenom matematičkih modela ili primjenom drugih metoda procjene sukladno s opće prihvaćenom praksom u svijetu.

Članak 37.

Na području za koje se utvrdi da je kvaliteta zraka prve kategorije djeluje se preventivno kako se zbog građenja i razvoja područja ne bi prekoračile preporučene vrijednosti kvalitete zraka.

Na području za koje je utvrđeno da je kvaliteta zraka druge kategorije provode se mjere smanjivanja zagađenja zraka kako bi se postigla ciljane vrijednosti kvalitete zraka.

Na području za koje je utvrđeno da je kvaliteta zraka treće kategorije sprovode se sanacijske mjere kako bi se kratkoročno postigle granične vrijednosti kvalitete zraka, a dugoročno ciljane vrijednosti kvaliteta zraka.

Članak 38.

Mjere u primjeni za područja u kojima su razine više od graničnih vrijednosti

Vlada, na prijedlog Ministarstva, po potrebi može u roku od dvije godine nakon stupanja na snagu ovoga Zakona, donijeti Županijski akcioni plan zaštite kvalitete zraka u područjima u kojima su prekoračene granične vrijednosti kvalitete zraka za jednu ili više zagađujućih supstanci.

Akcioni plan iz stavka 1. ovoga članka, može predvidjeti mjere nadzora, obustavu djelatnosti, uključujući promet motornih vozila, ukoliko doprinose prekoračenju graničnih vrijednosti.

Vlada može narediti primjenu posebnih mjera zaštite građana i način njihovog ostvarivanja uključujući zabranu korištenja određenih cesta za određene vrste vozila ukoliko se zagađivanje zraka na nekom području, pod posebno nepovoljnim vremenskim uvjetima, pojavljuje na kritičnoj razini koja može akutno djelovati na zdravlje ljudi i okoliš (SMOG).

Obavijest o primjeni mjera iz stavka 3. ovog članka dostavlja se Federalnom ministarstvu i ostalim županijskim ministarstvima u čijoj je nadležnosti provedba posebnih mjera.

O pojavi zagađenja zraka na kritičnom nivou i primjeni posebnih mjera obvezno se obavještavaju građani putem sredstava javnog informiranja ili na drugi prikladan način.

Članak 39.

Akcioni plan zaštite kvalitete zraka iz članka 38. ovog Zakona mora sadržavati:

- lokaciju područja pretjerane zagađenosti (regije, gradovi) i stanica za mjerenje;
- opće informacije o vrsti područja (grad, industrijsko ili ruralno područje);
- procjena zagađenog područja (km²) i broj pučana izloženih zagađivanju;
- potrebne klimatske podatke;
- odlučne topografske podatke;
- informacije o vrsti ciljeva koji zahtijevaju zaštitu u danom području;
- prirodu i procjenu zagađivanja, poput koncentracije uočene u prethodnim godinama, tehnike koja se koristi za procjenu;
- porijeklo zagađivanja, poput liste temeljnih izvora emisije odgovornih za zagađivanje (zemljovid), ukupna količina emisije iz ovih izvora (t/g), informacije o zagađivanju koje dolazi iz drugih područja.;
- analiza situacije, poput detaljnog opisa onih čimbenika koji su uzročili prekoračenje

- (prijenos, uključujući prekogranični prijenos, oblik), opis u potankosti mogućih mjera
- za poboljšanje kvalitete zraka;
- opis u potankostima mjera ili projekata koje treba usvojiti radi smanjenja zagađivanja;
- procjena planiranog poboljšanja kvalitete zraka i vremena potrebnog za postizanje ovih ciljeva;
- neophodne proračunske zahtjeve (sredstva, osoblje, informacije, i sl.) koje iziskuje planirano poboljšanje kvalitete zraka

Članak 40.

Informiranje javnosti

Ministarstvo uspostavlja jedinstven informacijski sustav o zaštiti kvalitete zraka koji je sastavni dio zaštite kvalitete okoliša.

Informacijski sustav o zaštiti kvaliteta zraka sadrži:

- podatke o kvalitetu zraka iz Županijske i Područnih mreža;
- podatke o emisijama izvora zagađenja zraka;
- mjere i programe za zaštitu i poboljšanje kvalitete zraka;
- podatke o zagađenosti zraka za kritične razine i mjere zaštite ljudi i okoliša u takvim situacijama; i
- ostale važne podatke za praćenje kvalitete zraka.

Informiranje javnosti vrši se putem radija, televizije, tiskovina, displeja i elektronskim putem.

Informacije iz stavka 2. ovog članka obuhvaćaju podatke o prekoračenju koncentracije utvrđenih graničnih vrijednosti i pragovima uzbune u tijeku razdoblja za koji se daje srednja vrijednost kao i procjenu u svezi s graničnom vrijednosti i pragovima uzbune i odgovarajuće informacije koje se tiču utjecaja na zdravlje ljudi.

Informacije koje se dostavljaju javnosti i organizacijama moraju biti jasne, razumljive i dostupne.

VI. KATASTAR EMISIJA

Članak 41.

Ministarstvo, u travnju svake godine objavljuje Katastar emisija za zagađujuće supstance zraka (u daljem tekstu Katastar emisija), uključujući emisije iz prirodnih izvora, za prethodnu godinu za svoj teritorij.

Izvješće mora biti pripremljen u skladu s međunarodnim sporazumima čija je Bosna i Hercegovina članica.

Katastri emisija moraju biti pripremljeni najmanje za slijedeće zagađujuće materije zraka: sumpordioksid, nitrooksid, ugljedioksid, ugljenmonoksid, amonijak, nitrozooksid, metan, nemetanske ugljenvodonike, benzin i čvrste čestice iznad deset mikrometara (PM-10).

Katastar emisija se vodi po djelatnostima.

Upisnik emisija sastavni je dio Katastra emisija.

Županijski Upisnik emisija jednoobrazan je Federalnom Upisniku emisija upotpunjen posebnostima vezanim za mjerenje emisija u zrak na određenom lokalitetu.

Ministarstvo priprema i redovito ažurira Upisnik emisija koji obuhvaća sve podatke o emisijama iz svih registriranih izvora emisija.

Operatori i Stručne službe dužne su Ministarstvu dostaviti sve podatke neophodne za procjenu emisija ili za nadzor istih.

Procjene emisija vrše se po međunarodno prihvaćenim metodama i smjernicama do kojih se došlo kroz praksu.

Ministarstvo je dužno dostaviti sve raspoložive podatke neophodne za procjenu emisija ili za nadzor istih Federalnom ministarstvu.

Članak 42.

Operatori su dužni u okviru redovitih djelatnosti:

- voditi očevidnik praćenja (mjerenja i preračunavanja) emisija iz izvora;
- redovito dostavljati podatke iz alineje 1. ovoga stavka Ministarstvu poradi ažuriranja evidencije Katastra emisija.

Ministarstvo propisuje obvezan sadržaj očevidnika, način vođenja i rokove dostave podataka.

Članak 43.

Nadležna služba za upravu jedinice lokalne samouprave vodi evidenciju o prostornom razmještaju i kapacitetima izvora emisija za koje su izdane građevne i uporabne dozvole, te evidenciju o svim promjenama na istim.

VII. NADZOR

Članak 44.

Nadzor nad provedbom odredaba ovog Zakona i propisa donesenih na temelju njega obavlja Ministarstvo.

Poslove inspekcijskog nadzora izvora emisija za koje je okolišno dopuštenje izdalo Ministarstvo obavlja inspektor zaštite okoliša Ministarstva.

Poslove inspekcijskog nadzora izvora emisija iz članka 11. ovog Zakona obavlja inspektor zaštite okoliša jedinice lokalne samouprave koja je izdala uporabnu dozvolu.

Inspektor po službenoj dužnosti obavlja inspekcijski nadzor kako bi provjerio jesu li emisije sukladne s odgovarajućim graničnim vrijednostima emisija i s drugim uvjetima iz okolišnog dopuštenja iz članka 10., ili uporabne dozvole iz članka 11. ovog Zakona, koja je izdana za dani izvor emisije.

Operator izvora emisija dužan je inspektoru omogućiti nesmetan inspekcijski nadzor uz osiguravanje pristupa izvoru, podacima i dokumentima o izvoru, uz nazočnost predstavnika operatora izvora emisija.

Inspektor u obavljanju inspekcijskog nadzora sačinjava zapisnik o nalazima inspekcije koji sadrži:

- nadnevak, trajanje, mjesto i predmet inspekcije;
- ime, dužnost i iskaz predstavnika operatora;
- naziv operatora izvora emisije;
- tehničke podatke o izvoru emisije;
- točnu lokaciju uzimanja uzorka;
- opis uzimanja uzorka, metode mjerenja i opreme koja je rabljena;
- nadnevak i trajanje uzimanja uzorka, broj uzetih uzoraka, početak i završetak mjerenja;
- povrjedu propisa utvrđenu tijekom mjerenja; i
- možebitne razloge za nemogućnost provedbe inspekcije.

Inspektor dostavlja operatoru izvora emisije zapisnik o inspekcijskom nadzoru u roku od mjesec dana od dana obavljanja inspekciji.

Članak 45.

Ukoliko inspektor utvrdi da nije postupljeno sukladno odredbama članka 10. ovog Zakona vezano za izdavanje dopuštenja za zrak ili urbanističkim uvjetima iz članka 11. ovoga Zakona, donosi rješenje kojim nalaže operatoru izvora emisije:

- poduzimanje odgovarajućih mjera kako bi se u najkraćem roku otklonile utvrđene nepravilnosti;
- poduzimanje mjera koje su potrebne za ispunjavanje uvjeta uključujući i izmjenu ili modificiranje tehnologije koju rabi;
- plaćanje novčane kazne u slučaju neprekidnog kršenja odredaba ovog Zakona ili uvjeta iz dopuštenja; i
- obustavu djelatnosti koje uzroče neizravnu opasnost po ljudsko zdravlje ili okoliš dok se osigura otklanjanje navedene opasnosti.

VIII. KAZNE NE ODREDBE

Članak 46.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj svaka pravna osoba koja:

- započne rad bez pribavljanja dopuštenja iz članka 10. ovog Zakona ili oprečno uvjetima okolišnog dopuštenja;
- ponovnom otpočne rada u postojećem objektu ili promjeni namjenu bez dopuštenja za zrak (članak 12. ovog Zakona).
- vrši namjerne značajne promjene u projektu, planu ili radu izvora emisije bez pribavljenog dopuštenja za zrak (članak 14. ovog Zakona)
- postupi oprečno odredbama članka 18. ovog Zakona

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 2.000,00 KM kaznit će se za prekršaje iz stavka 1. ovog članka i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 47.

Novčanom kaznom u iznosu od 100,00 KM do 500,00 KM kaznit će se za prekršaj svaka fizička osoba koja:

- ne podnese godišnje izvješće sukladno članku 16. ovog Zakona.
- ne obavijesti Ministarstvo o prekoračenju graničnih vrijednosti emisija (članak 18 ovog Zakona)

IX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 48.

Postojeći objekti koji su u vrijeme stupanja na snagu ovog Zakona već bili pušteni u pogon, te dobili potrebna dopuštenja ili su pokrenuti postupci izdavanje dopuštenja dužni su uskladiti svoje djelatnosti s odredbama ovog Zakona i provedbenim propisima do 2008. godine.

Postojeći su objekti dužni pripremiti planove prilagodbe za postupno poboljšanje značajki svojih emisija kako bi se ispunili uvjeti iz ovog Zakona.

Planovi prilagodbe dostavljaju se Ministarstvu radi odobravanja, ne kasnije od jedne godine od stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 49.

Propise iz članka 5. ovoga Zakona donijet će Skupština na prijedlog Vlade u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Propise iz članaka 9., 13., 15., 20., 21., 26., i 28. donijet će Ministarstvo u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 50.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona prestaju da važe odredbe svih ranijih zakona koji reguliraju pitanje zaštite zraka.

Postojeći provedbeni propisi koji reguliraju pitanja zaštite zraka iz prethodnog stava, primjenjivat će se do donošenja novih propisa, ukoliko nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Periodična revizija provedbenih propisa koji proistječu iz ovog Zakona obavljat će se najmanje svakih pet godina, sukladno tehničkom razvitku u određivanju graničnih vrijednosti, metoda mjerenja i sl., posebice sukladno promjenama u najboljim raspoloživim tehnikama.

Članak 51.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u «Narodnim novinama Hercegovačko-neretvanske županije».

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Hercegovačko-neretvanska županija-kanton
S K U P Š T I N A
Broj:02-01-XIII-03/05
Mostar, 15. veljače 2005. godine

Predsjedavajući
Omer Čevra, v.r.